

**UCHWAŁA NR XLI/885/21
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 25 listopada 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2022r**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021r., poz. 1372 t.j.) w związku z art. 4¹ oraz art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r., poz. 1119 t.j.) oraz w związku z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r., poz. 2050 t.j.), po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi w trybie art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020r. poz. 1057 z późn. zm.).

**RADA MIASTA KATOWICE
uchwała:**

§ 1. Przyjąć Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
ROZDZIAŁ I	
OPIS PROBLEMU	3
ROZDZIAŁ II	
DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	19
ROZDZIAŁ III	
DZIAŁANIA MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	23
ROZDZIAŁ IV	
PODMIOTY ZAJMUJĄCE SIĘ PROFILAKTYKĄ I ROZWIĄZYWANIEM PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIEM NARKOMANII	25
ROZDZIAŁ V	
CELE I ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	27
ROZDZIAŁ VI	
ZASADY FINANSOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU	31

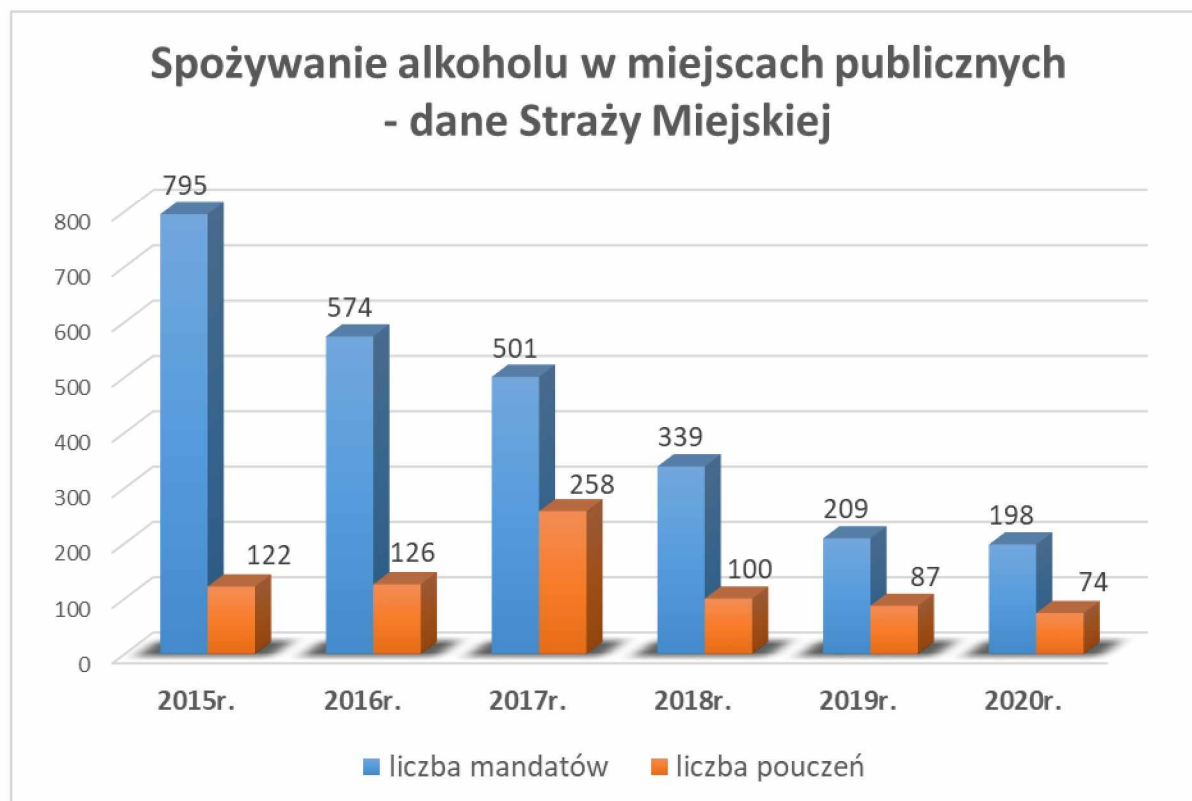
WPROWADZENIE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok, zwany dalej Programem, jest elementem „Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych”.

Jeden wspólny program łączący profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych wraz z przeciwdziałaniem narkomanii odpowiada współczesnym tendencjom dotyczącym, zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom ich rozwiązywania. Coraz częściej obserwuje się, że osoby spożywające alkohol zażywają zamiennie również inne środki psychoaktywne lub łączą je z alkoholem. Przez to współczesna profilaktyka, ale także leczenie osób uzależnionych, coraz mniej rozdzielają problematykę alkoholową i narkotykową.

I. OPIS PROBLEMU

Dla określenia skali problemów wynikających ze spożywania alkoholu oraz narkotyków zebrano informacje od różnych podmiotów działających na terenie miasta Katowice. Działania prowadzone przez instytucje strzegące porządku publicznego oraz w obrębie służby zdrowia w sposób najbardziej jednoznaczny pokazują problemy związane z używaniem alkoholu i narkotyków. Poprzez zestawienie danych z okresu kilku lat można zaobserwować dynamikę problemów związanych zwłaszcza z piciem alkoholu.

Na podstawie przedstawionego wykresu stwierdzić należy, że ilość nałożonych mandatów karnych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Katowicach za wykroczenia dotyczące spożywania alkoholu w miejscach publicznych w roku 2016, jak i w roku 2017 była mniejsza niż w okresie roku 2015. Porównując lata 2015 do 2016 i 2017 zaobserwować można utrzymującą się tendencję spadkową w tym zakresie. Dostrzegalnym jest również, że o ile w roku 2015 i 2016 liczba stosowanych pouczeń przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej za wykroczenia dotyczące spożywania alkoholu w miejscach publicznych utrzymywała się na podobnym poziomie, to w roku 2017 nastąpił znaczny wzrost w zakresie ilości stosowanych pouczeń przez Strażników Miejskich w Katowicach za wykroczenia, o których mowa. Oznacza to, że w roku 2017 Strażnicy Miejscy w Katowicach częściej, niż w poprzednich dwóch latach za popełnione wykroczenia spożywania alkoholu w miejscach publicznych stosowali środki oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia.

W 2018 roku w stosunku do 2017 roku odnotowano spadek ujawnionych wykroczeń dotyczących spożycia i usiłowania spożycia alkoholu w miejscach publicznych: o 162 mniej mandatów (spadek o 22,3%) oraz o 158 mniej pouczeń (spadek o 61,2%). Odnotowane spadki w zakresie wykrywalności wykroczeń oraz stosowanych represji przez strażników niewątpliwie miały wpływ na zdarzenia związane z zabezpieczeniem 249 imprez oraz uroczystości, a w szczególności zabezpieczenie ładu i porządku publicznego podczas odbywającego się w Katowicach Szczytu Klimatycznego COP24, w którym czynny udział brało 99 strażników miejskich.

W 2019 roku w stosunku do 2018 roku odnotowano spadek ujawnionych wykroczeń dotyczących spożycia i usiłowania spożycia alkoholu w miejscach publicznych: o 130 mniej mandatów (spadek o 38,3%) oraz o 13 mniej pouczeń (spadek o 13%). **Dalszy spadek nastąpił w 2020 roku w stosunku do 2019 roku: o 11 mniej mandatów (spadek o 5,3%) oraz o 13 mniej pouczeń (spadek o 5 %)**

Działania dotyczące zdarzeń związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych prowadzone przez Straż Miejską w podziale na dzielnice miasta Katowice, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020r.

DZIELNICA	Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych zakończony mandatem karnym lub pouczeniem	Liczba interwencji dotyczących osób nietrzeźwych oraz doprowadzonych do Miejskiej Izby Wyrzeźwień
Śródmieście	155	187
Os.Paderewskiego - Muchowiec	4	2
Koszutka	8	2
Bogucice	12	9
Załęże	8	25
Os. Witosza	3	2
Os. Tysiąclecia	10	2
Dąb	5	5
Wełnowiec -Józefowiec	4	1

Załęska Hałda-Brynów	4	7
Brynów - Os. Zgrzebnioka	3	1
Ligota - Panewniki	7	1
Zawodzie	7	3
Dąbrówka Mała	6	3
Szopienice-Burowiec	5	5
Janów - Nikiszowiec	5	1
Giszowiec	7	1
Murcki	3	1
Piotrowice-Ochojec	4	6
Zarzecze	4	1
Kostuchna	3	1
Podlesie	5	1
RAZEM	272	267

Liczba odnotowanych interwencji przeprowadzonych przez strażników miejskich zdecydowanie dominuje w Śródmieściu, natomiast z pozostałych dzielnic negatywnie wyróżniają się Załęże, Bogucice i Osiedle Tysiąclecia. Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne oraz okres, w którym Straż Miejska przeprowadzała ww. interwencje, nie są to dane wykazujące szczególne nasilenia problemu.

W 2020r. odnotowano bardzo znaczący spadek zdarzeń związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych w zakresie interwencji podejmowanych przez Straż Miejską w Katowicach, co wynikało z pandemii COVID-19 i związanych z tym powtarzających się lockdownów. Tak jak w poprzednim okresie najwięcej interwencji podejmowano w dzielnicy Śródmieście.

Na podstawie powyżej zamieszczonego wykresu dostrzegalnym jest, że liczba wykroczeń określonych w dyspozycji art 43' ust. 1, dotyczących spożywania alkoholu w miejscach publicznych, ujawnionych przez funkcjonariuszy podległych Komendzie Miejskiej Policji w Katowicach, miało w latach 2015 -2018 tendencję spadkową: spadek o około 14 % w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, o około 6 % w 2017r. w stosunku do 2016r. oraz o około 23% w 2018r. w stosunku do 2017r. W 2019 roku nastąpił wzrost liczby wykroczeń w stosunku do roku 2018 o prawie 14%. Natomiast w 2020 roku spadek w stosunku do roku poprzedniego o 13%.

Przedstawiony wykres wskazuje, że liczba wykroczeń określonych w dyspozycji art 43' ust. 1, dotyczących spożywania alkoholu w miejscach publicznych ujawnionych przez funkcjonariuszy z Oddziałów Prewencji Policji w Katowicach na terenie miasta Katowic, miała w latach 2015-2017 tendencję spadkową: spadek o około 15 % w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, oraz około 5% w 2017r. w stosunku do 2016r. W 2018 roku w stosunku do 2017 roku odnotowano wzrost o około 3,5%. Natomiast w 2019 roku w stosunku do 2018 roku utrzymał się on prawie na takim samym poziomie (wzrost o ułamek procenta). Natomiast w 2020 r. nastąpił spadek w stosunku do roku poprzedniego o 31 %, co wynikało z pandemii COVID-19 i związanych z tym powtarzających się lockdownów.

Liczba wykroczeń związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego oraz zakłócania spoczynku nocnego (bez wydarzeń o charakterze kryminalnym), ujawnionych przez funkcjonariuszy podległych Komendzie Miejskiej Policji w Katowicach w rozbiu na

poszczególne komisariaty:

Komisariaty:	2019 rok	2020 rok
Komisariat Policji I	1024	1083
Komisariat Policji II	1421	1213
Komisariat Policji III	1132	851
Komisariat Policji IV	585	672
Komisariat Policji V	1288	881
Komisariat Policji VI	1280	572
Komisariat Policji VII	1173	749

Na podstawie policyjnych baz danych można uzyskać jedynie ogólną informację w zakresie liczby ujawnionych wykroczeń na obszarze podległym danemu Komisariatowi Policji w Katowicach. Spowodowane jest to faktem, że Policja nie prowadzi statystyki, w której wyszczególnione są wykroczenia w danej dzielnicy czy też ulicy.

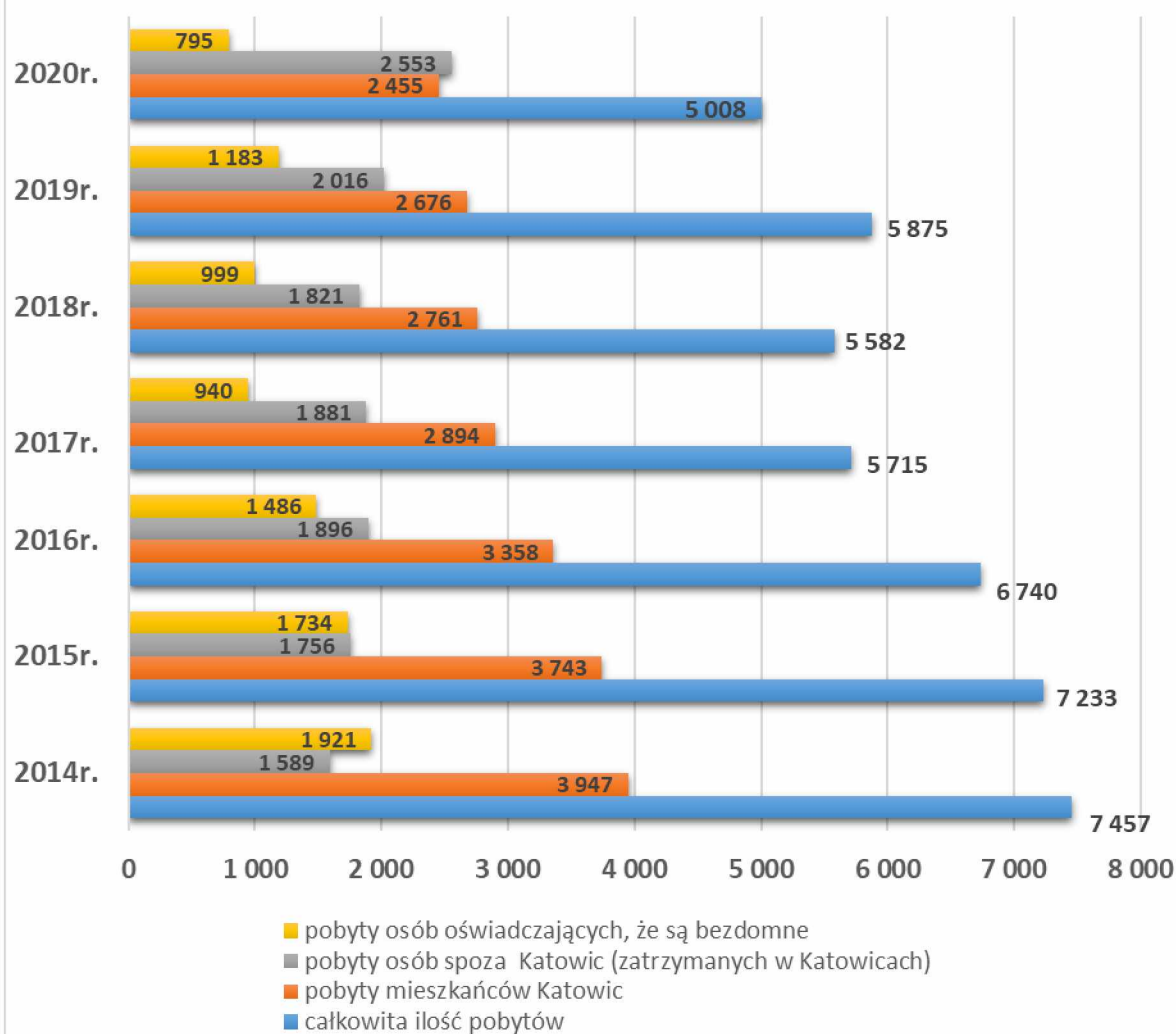
Największą ilość zdarzeń związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego oraz zakłócania spoczynku nocnego w 2020 roku odnotowano na obszarze podległym:

- Komisariatowi Policji I w Katowicach tj. wzrost o 5,76% w porównaniu do roku 2019; prawdopodobnie było to spowodowane przede wszystkim znaczną ilością zgromadzeń publicznych, w tym protestów (m.in. „antyszczepionkowców” czy „strajków kobiet”, a ponadto kierowaniem w związku z występującymi zdarzeniami zwiększonej ilości sił i środków policyjnych)
- Komisariatowi Policji IV w Katowicach tj. wzrost o 14,9% w porównaniu do roku 2019; może to być spowodowane zmianami demograficznymi – powstawaniem nowych osiedli mieszkaniowych i wzrostem liczby mieszkańców, a co za tym idzie wzrostem ilości zgłoszeń

Spadek ilość zdarzeń związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego oraz zakłócania spoczynku nocnego w 2020 roku na terenach podległych pozostałym komisariatom tłumaczone jest wprowadzeniem obostrzeń związanych z pandemią i ograniczeniem możliwości poruszania się. Podkreślić należy fakt, że największy spadek zanotował Komisariat Policji VI w Katowicach i może to być związane ze strukturą społeczną mieszkańców – teren ten zamieszkują głównie osoby wynajmujące mieszkania, przede wszystkim studenci i pracownicy tymczasowi, którzy w związku z konsekwencjami pandemii, powrócili do miejsc pochodzenia. Ponadto zauważyć należy, że funkcjonariusze podejmują działania interwencyjne dotyczące zakłócania ładu i porządku oraz spoczynku nocnego przede wszystkim w odpowiedzi na zgłoszenia obywateli.

Pozostałe Komisariaty odnotowały znaczący spadek opisywanych zdarzeń, na co wpływ miały ograniczenia w poruszaniu się w przestrzeniach publicznych wynikające z obostrzeń sanitarno – epidemiologicznych związanymi z pandemią COVID-19.

Pobyty w Miejskiej Izbie Wyrzeźwień

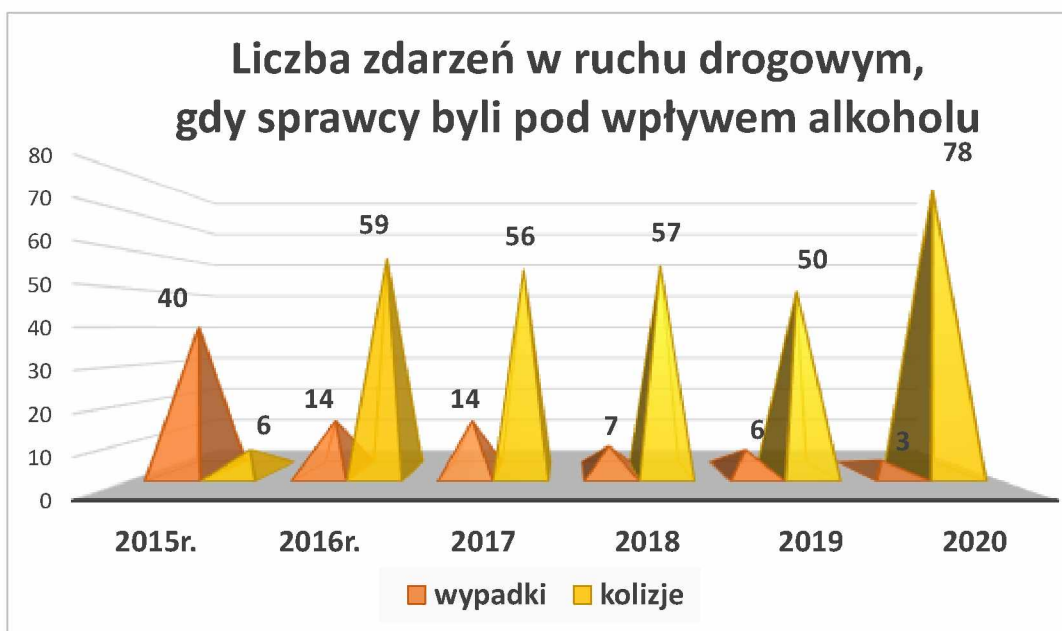
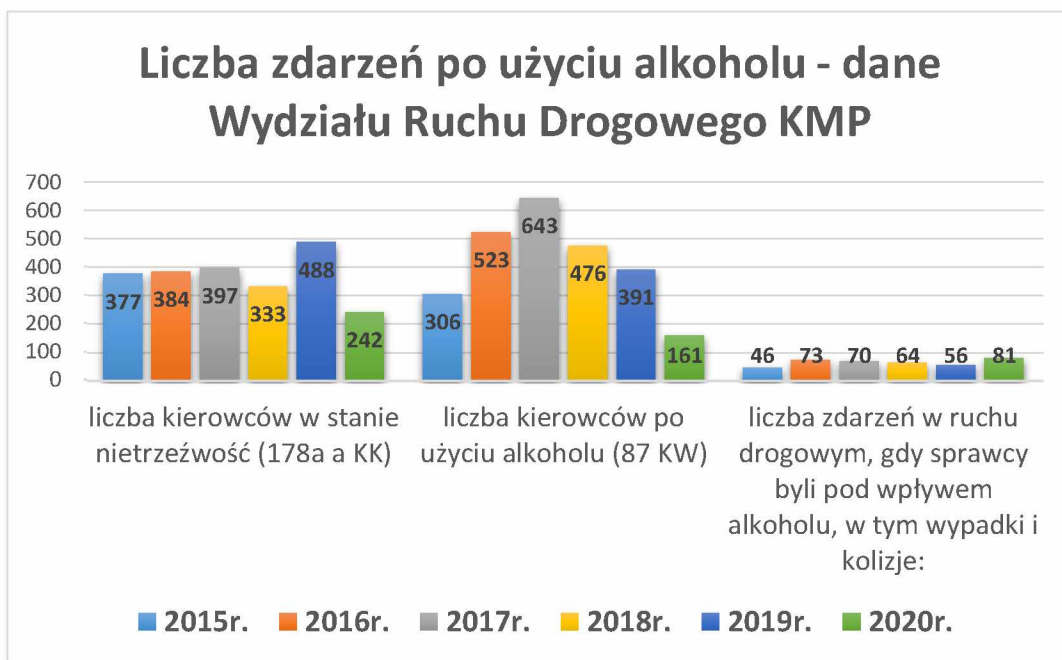

Analiza liczby przyjęć osób do wyrzeźwienia w Miejskiej Izbie Wyrzeźwień na przestrzeni ostatnich 7 lat wykazuje regularną tendencję spadkową w zakresie:

- całkowitej ilości pobyty (w 2015 roku spadek w stosunku do roku 2014 o 3%, w 2016 roku spadek w stosunku do roku 2015 o 7,3%, w 2017 roku spadek w stosunku do roku 2016 o 4,7%, w 2018 roku spadek w stosunku do 2017 roku o 2,4%). Utrzymanie się tego wskaźnika w 2019 roku na poziomie uzyskanym w roku poprzednim oraz ponowny spadek w 2020 roku w stosunku do roku poprzedniego o prawie 15%.
- pobyty mieszkańców Katowic (w 2015 roku spadek w stosunku do roku 2014 o 5,17%, w 2016 roku spadek w stosunku do roku 2015 o 10,29%, w 2017 roku spadek w stosunku do roku 2016 o 13,7%, w 2018 roku spadek w stosunku do 2017 roku o 4,6%, w 2019 roku spadek w stosunku do 2018 roku o 3 %, a w 2020 roku w stosunku do roku poprzedniego o 8%)
- pobyty osób deklarujących się jako bezdomni (w 2015 roku spadek w stosunku do roku 2014 o 9,74%, w 2016 roku spadek w stosunku do roku 2015 o 14,3%, w 2017

roku spadek w stosunku do roku 2016 o 37,2%; natomiast wzrost w tym zakresie nastąpił w 2018 roku w stosunku do 2017 roku o 6,2% oraz w 2019 roku w stosunku do 2018; w 2020 roku spadek w stosunku do roku 2019 o 67,2%

Wzrost liczby pobytów w MIW dotyczy jedynie osób spoza Katowic – stwierdza się regularny wzrost w tym zakresie od 2014 roku; w 2020 roku stosunku do roku 2019 wzrost o 26,6%, natomiast w stosunku do 2014 roku aż o 60,7%. Może to wynikać z dużej ilości atrakcyjnych wydarzeń i imprez, które przyciągają widzów i uczestników z całej Polski.

Powyższe wykresy pokazują, że liczba zdarzeń po użyciu alkoholu na przestrzeni lat 2015 - 2020 przedstawia się w następujący sposób:

- **liczba zdarzeń drogowych, gdy sprawcy byli pod wpływem** alkoholu wyraźnie wzrosła w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, a następnie odnotowano ich spadek – aż do roku 2019, natomiast w roku 2020 nastąpił ich wzrost; powołując się na „Analizę Wypadków Drogowych za rok 2020” przygotowaną przez Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, można stwierdzić, że wzrost liczby kolizji, gdy sprawcy byli pod wpływem alkoholu związany był przede wszystkim z ograniczeniem liczby kontroli trzeźwości (według Analizy o około 50%), co może tłumaczyć wzrost ilości takich zdarzeń w roku 2020 o 28 w porównaniu do roku 2019; zauważalnym jest ponadto fakt, że sprawcami kolizji na terenie Katowic, są nie tylko mieszkańcy naszego miasta, ale także osoby wyłącznie przemieszczające się głównymi ciągami komunikacyjnymi przebiegającymi przez Katowice
- **liczba zatrzymanych kierowców po spożyciu alkoholu** tzn. gdy zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,2 do 0,5 promila: w 2016 roku wzrost w stosunku do 2015 roku o 70,9% roku, wzrost w 2017 roku w stosunku do 2016 roku o 22,9%, następnie odnotowano spadek w 2018 roku w stosunku do 2017 roku o 26%, w 2019 roku w stosunku do roku 2018 o 18% oraz w roku 2020 w stosunku do 2019 aż o 58%
- **liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości** tzn. gdy zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila: wzrost o 1,86% w 2016 roku w stosunku do 2015 roku oraz wzrost o 3,38% w 2017 roku w stosunku do 2016 roku, spadek o 16,23% w 2018 roku w stosunku do 2017 roku, wzrost o 46 % w 2019 roku w stosunku do 2018 roku oraz spadek o 50% w 2020 roku w stosunku do 2019 roku (co wynikało ze znacznie mniejszego ruchu pojazdów na drogach oraz nie wykonywanie badań przesiewowych przez funkcjonariuszy Wydziału Ruchu drogowego KMP w Katowicach)
- na przestrzeni lat 2015-2019 odnotowano zdecydowane zmniejszenie **liczby wypadków, podczas których sprawcy byli pod wpływem alkoholu**: spadek o 65% w 2016 roku w stosunku do 2015 roku, który utrzymał się w 2017 roku na poziomie tej samej liczby wypadków, co w roku 2016, oraz kolejny spadek o 50% w 2018 roku w stosunku do 2017 roku i utrzymanie się bardzo zbliżonej liczby (o 1 mniej) tego typu wypadków w 2019 roku, natomiast w 2020 roku odnotowano tylko 3 wypadki gdy sprawcy byli pod wpływem alkoholu

Zestawienie danych statystycznych związanych z działaniami **Wydziału d/w z Przestępczością Narkotykową** Komendy Miejskiej Policji w Katowicach wykazuje, że **ilość wszczętych postępowań** była na przestrzeni ostatnich 7 lat największa w roku 2014, w 2015 roku spadła o 49, a w 2016 roku wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 32. Natomiast w 2017 roku spadła w stosunku do 2016 roku o 28, a w 2018 roku spadła w stosunku do 2017 roku o 41. W kolejnych latach następował dalszy spadek ilości wszczętych postępowań: w 2019 roku w stosunku do 2018 roku o 123, a w 2020 roku w stosunku do 2019 roku o 110. W zakresie przestępstw stwierdzonych najwięcej w porównywanym okresie było ich w roku 2018.

Powyższy wykres obrazuje poziom wykrywalności w zakresie przestępczości narkotykowej, który w 2015 roku wzrósł o 0,8 punktu procentowego w stosunku do roku 2014. Natomiast

w roku 2016 zmalał w stosunku do roku 2015 o 5 p.p., w 2017 zmalał w stosunku do 2016 roku o 0,2 p.p. a w 2018 roku wzrósł o 7,1 p.p. w stosunku do 2017 roku i utrzymał się na bardzo zbliżonym poziomie w 2019 roku. W 2020 roku nastąpił wzrost wykrywalności w stosunku do 2019 roku o 2,0 p.p. Dostrzec należy znaczną wykrywalność w zakresie przestępczości narkotykowej.

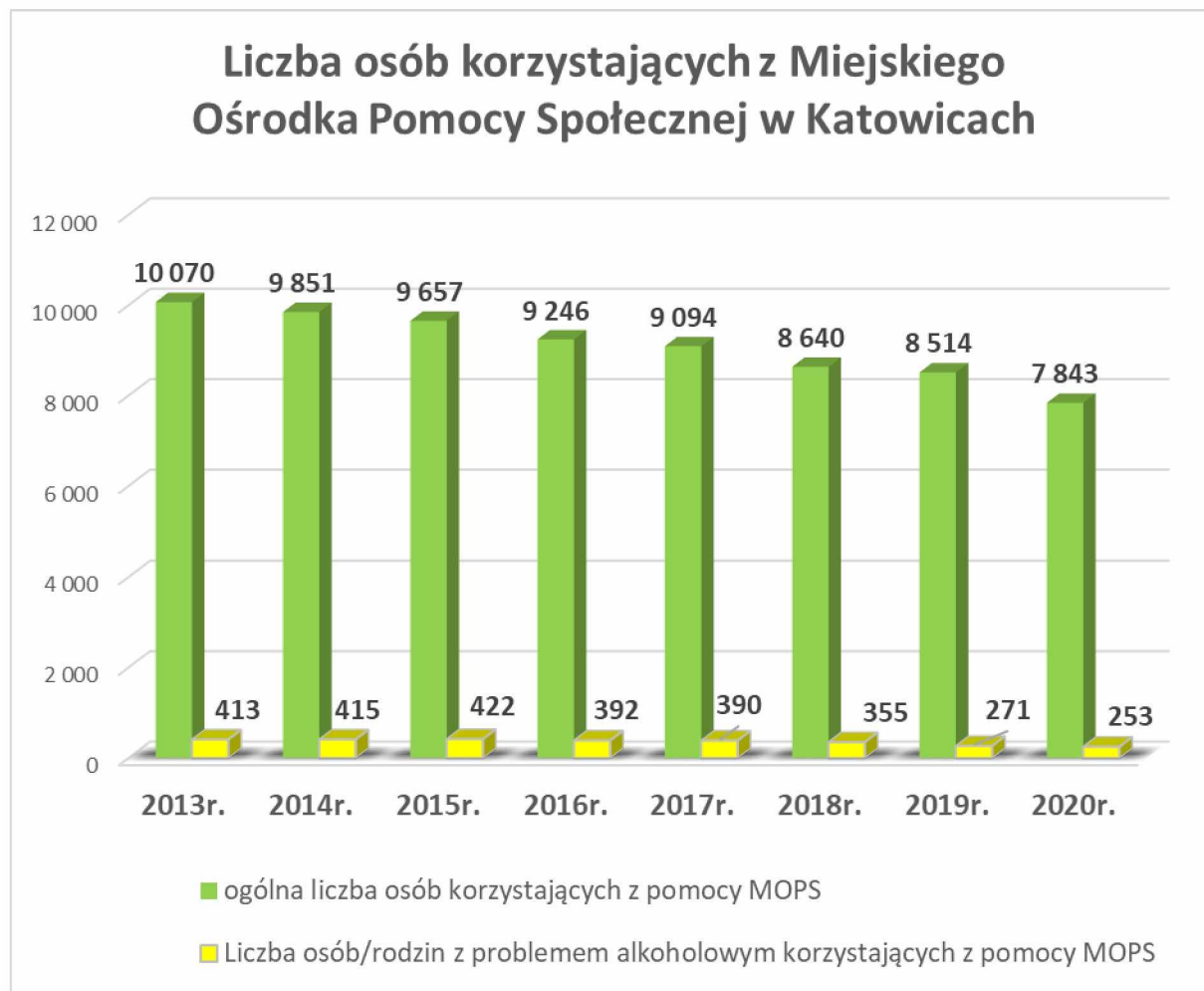
Podstawową drogą rozpowszechniania „dopalaczy” jest Internet, przez co programy profilaktyczne zmierzające do uświadomienia szkodliwości tych substancji oraz przyjęcia właściwych postaw wobec nich przez młodzież są kierowane jak najszerzej, bez ograniczania się do konkretnych dzielnic bądź szkół. Straż Miejska nie ma w zakresie swoich kompetencji działań związanych ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej.

Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego wpływających do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2014-2016 oraz 2018 utrzymywała się na bardzo zbliżonym poziomie, natomiast w 2017 roku wzrosła o około 22% w stosunku do pozostałych lat. W dwóch kolejnych latach tj. 2018 i 2019, a zwłaszcza w roku ubiegłym nastąpił spadek ilości wniosków. Wynikało to z głównie z tego, że wiele osób wobec których wszczęto w 2017 roku procedurę o zobowiązanie do leczenia odwykowego została skierowana na leczenie odwykowe przez Sąd Rejonowy lub podjęła samodzielnie leczenie i jest stale (zwykle raz w miesiącu) monitorowana przez Zespół ds. Leczenia Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Sprawy przekazywane są do Sądu Rejonowego, gdy osoby wobec których złożono wnioski do Komisji nie podejmują dobrowolnie leczenia odwykowego lub je przerywają.

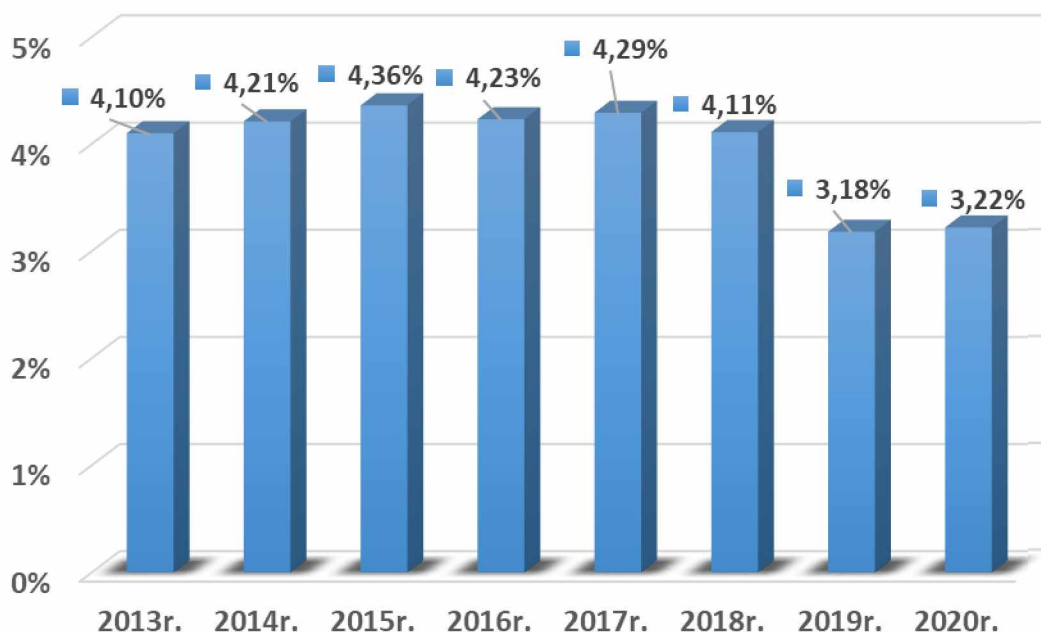
Zmniejszyła się liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, które wpłynęły do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2020 roku – było ich mniej o prawie 25% w stosunku do roku poprzedniego. Zdecydowanie najwięcej wniosków złożyła Policja, a najmniej MOPS. Wpływ na to miały wprowadzone obostrzenia sanitarno-epidemiologiczne w związku z pandemią COVID-19, co ograniczyło możliwość bezpośrednich kontaktów pracowników socjalnych z mieszkańcami. W związku ze zmniejszoną liczbą

wniosek oraz ograniczeniem posiedzeń Zespołu ds. Leczenia Odwykowego, a także ograniczeń w działalności leczniczej placówek odwykowych (terapia w okresach lockdownów wyłącznie metodą teleporady) spadła bardzo znacząco, bo prawie o 70 % liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego kierowanych do Sądu Rejonowego.

Liczba osób korzystających z pomocy MOPS na przestrzeni ostatnich 7 lat stopniowo maleje. Procentowy udział osób/rodzin z problemem alkoholowym w ogólnej liczbie beneficjentów MOPS utrzymywał się w latach 2013-2018 na zbliżonym poziomie i wynosił nieznacznie ponad 4%; natomiast w 2019 i 2020 roku spadł do trochę ponad 3%.

Udział procentowy osób z uzależnieniami w ogólnej liczbie korzystających z MOPS

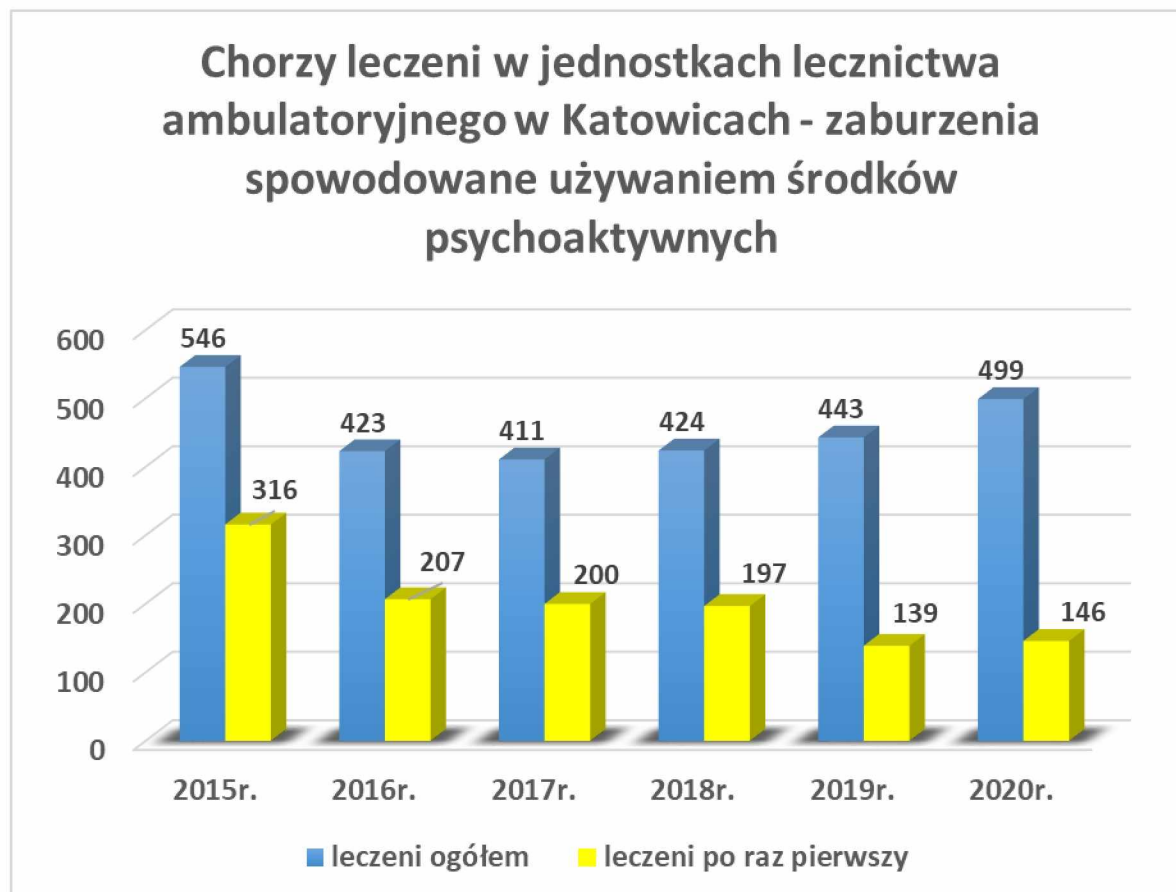

Analiza liczby ofiar przemocy objętych pomocą Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS ze względu na miejsce ich zamieszkania, nie wykazała istotnych różnic pomiędzy poszczególnymi dzielnicami miasta Katowice.

Chorzy leczeni w jednostkach leczenia ambulatoryjnego w Katowicach - zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu

Liczba pacjentów leczonych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego w Katowicach, ze względu na zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu, malała sukcesywnie od 2016 do 2020 roku. W roku 2020 w stosunku do 2019 roku liczba leczonych ogółem spadła prawie o 5% (a w stosunku do 2016 roku o 20,2%), natomiast leczonych po raz pierwszy w 2020 roku spadła w stosunku do roku 2019 o 17% (a stosunku do roku 2016 aż o 45%).

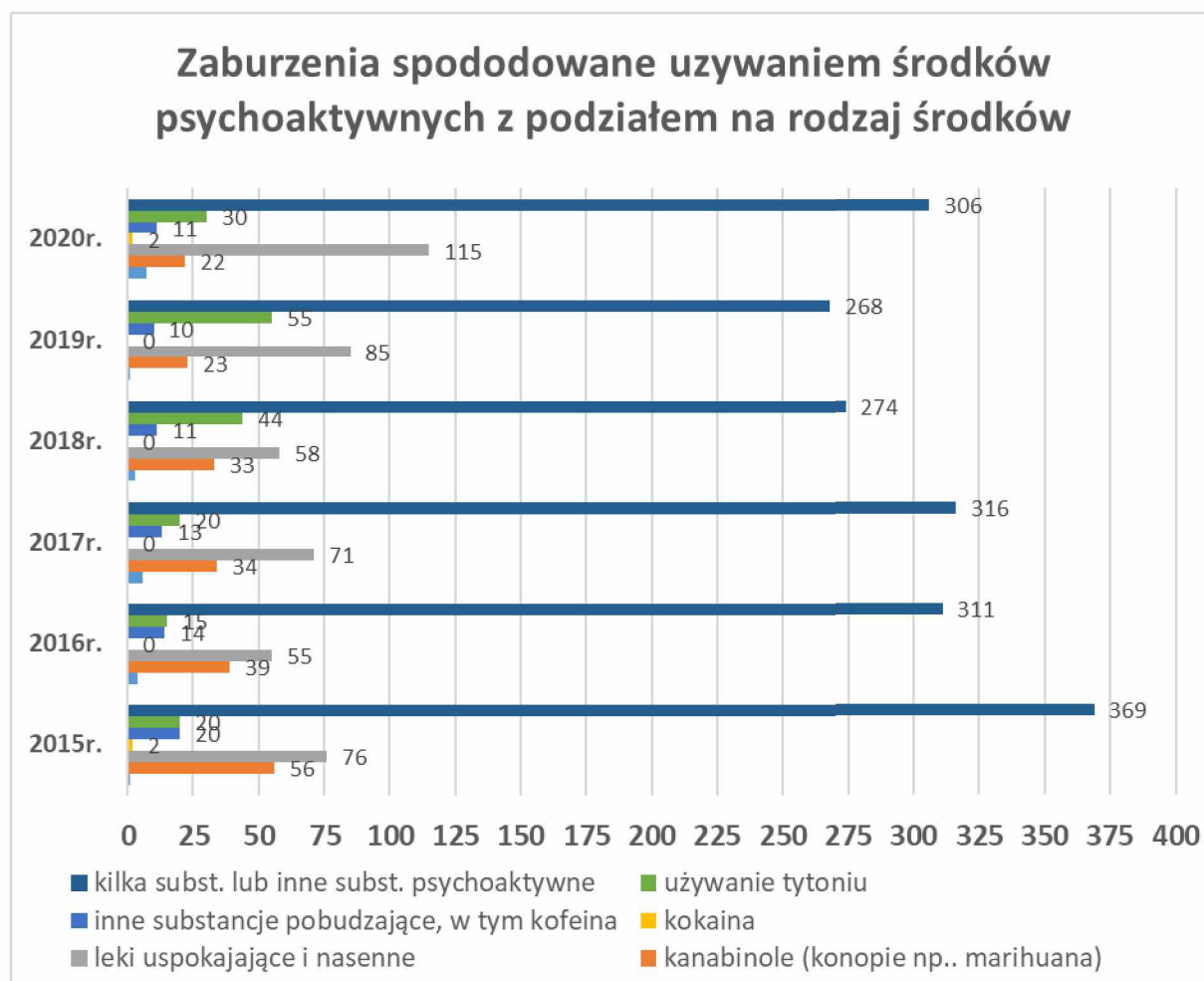
Liczba pacjentów leczonych w jednostkach lecznictwa ambulatoryjnego, z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych, była w ciągu ostatnich 4 lat najwyższa w 2015 roku, natomiast w latach 2016-2019 utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Największy spadek liczby pacjentów nastąpił w 2016 roku w stosunku do 2015 roku: leczonych ogółem o 22,5% , a leczonych po raz pierwszy o 34,5%. W 2019 roku odnotowano nieznaczny wzrost leczonych ogółem, natomiast spadek o 29,5% leczonych po raz pierwszy. W 2020 roku w stosunku do 2019 roku odnotowano wzrost leczonych ogółem 15% oraz leczonych po raz pierwszy o 5%.

Poniższy wykres pokazuje jakie rodzaje substancji psychoaktywnych stwierdzano jako zażywane przez osoby leczone ambulatoryjnie w Katowicach. Zdecydowanie najczęściej było to równocześnie kilka substancji psychoaktywnych lub inne niesklasyfikowane substancje, najprawdopodobniej tzw. „dopalacze”. Kolejnymi grupami substancji psychoaktywnych najczęściej zażywanych były leki uspokajające i nasenne oraz marihuana. Warto odnotowania jest, że w zakresie pierwszej z wymienionych grup substancji psychoaktywnych odnotowano w 2018 roku znaczący spadek liczby pacjentów w porównaniu do poprzednich kilku lat, w stosunku do 2017 roku o 13,3%, a w 2019 roku w stosunku do 2018 spadek o 2,2%.

Natomiast w zakresie zażywania **leków uspokajających i nasennych** odnotowano w 2018 roku spadek liczby pacjentów w stosunku do 2017 roku o 18,3%. Natomiast w 2019 roku nastąpił znaczący wzrost w tej kategorii środków psychoaktywnych, bo w stosunku do 2018 roku aż o 46,5%.

W 2020 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wyraźny wzrost zaburzeń spowodowanych używaniem w następujących środków psychoaktywnych:

- kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne: o 14%
- leki usypiające i nasenne: o 26 %

Podsumowanie i wnioski:

W ramach działań prowadzonych w mieście Katowice **priorytetem jest prowadzenie i wspieranie profesjonalnych, systematycznych i zróżnicowanych oddziaływań wobec dzieci, młodzieży oraz pomocy rodzinom szczególnie zagrożonym problemami uzależnienia od alkoholu i narkotyków.** Koncentracja na tym kierunku działań, wyakcentowanym spośród szerokiego katalogu zadań określonych przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii, stwarza możliwość łagodzenia szkód doznawanych przez rodziny osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych. Bardzo ważne jest, że udzielanie profesjonalnej pomocy dzieciom

i młodzieży ma charakter perspektywiczny, przez co pozwala ograniczać ich problemy także w przyszłości. Okres izolacji dzieci i młodzieży z powodu zamkniętych szkół szczególnie odcisnął się negatywnym piętnem na ich rozwoju, spowodował nasilające się i coraz gorszy ich stan zdrowia psychicznego. Jedną z poważnych konsekwencji jest nasilona skłonność do zażywania środków psychoaktywnych zmieniających nastrój i większa podatność na uzależnienie się od nich. Dlatego wpisano do Programu nowe zadanie: udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży oraz rodzicom, wychowawcom i nauczycielom w celu poprawy zdrowia psychicznego (w tym zapobieganie uzależnieniom) dzieci i młodzieży. W celu jego realizacji w budżecie Programu zostały zabezpieczone środki finansowe na uruchomienie odpowiednich form tego typu pomocy poprzez kilku realizatorów tj. Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPS, Specjalistyczną Poradnię Rodzinną oraz organizacje pozarządowe.

Analiza sprawozdań z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2020 roku, a także w pierwszej połowie 2021 roku wskazuje, że **najliczniejszą grupę odbiorców programu stanowią dzieci i młodzież** korzystający z placówek wsparcia dziennego. Odziaływania wobec dzieci i młodzieży stwarzają okazje do zaspokajania ich potrzeb psychicznych, nauczania radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz wyrobienia nawyków prowadzenia zdrowego stylu życia. To z kolei zapobiega, lub opóźnia używanie środków psychoaktywnych przez młodych ludzi i pozwala redukować problemy wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków. Wczesna profilaktyka uzależnień ma fundamentalne znaczenie w długofalowej strategii rozwiązywania problemów uzależnień, zatem stanowi uzasadnienie do kontynuowania tych działań w roku 2022.

Niestety rygor sanitarny związany z pandemią koronawirusa w sposób bardzo znaczący ograniczył w 2020 oraz 2021 roku funkcjonowanie zajęć pozalekcyjnych w ramach środowiskowych programów profilaktycznych w szkołach oraz zajęć uczniowskich klubów sportowych.

Analiza przeprowadzona wspólnie z Wydziałem Edukacji i Sportu pozwala stwierdzić, że nie ma w Katowicach dzielnicy, w której nie występują problemy natury wychowawczej w szkołach. Nie tylko w dzielnicach, w których mamy do czynienia z biedą i zagrożeniem wykluczeniem społecznym (tj. Załężu, Szopienicach-Burowcu, Śródmieściu, Dąbrówce Małej i Dębie), ale również w rodzinach o wysokim statusie społecznym, które często nie spełniają w wystarczający sposób swojej roli wychowawczej, występują zagrożenia związane z zażywaniem środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzieży. Dlatego trudno jest jednoznacznie wskazać placówki, w których w pierwszej kolejności powinny być realizowane programy profilaktyki uzależnień. Można powiedzieć, że w obecnych uwarunkowaniach kulturowych, obyczajowych i społecznych za grupę ryzyka - w różnych oczywiście proporcjach - można uznać wszystkich nastolatków. W związku z tym **działaniami z zakresu profilaktyki uniwersalnej**, które są adresowane do całych populacji bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych, **będą objęte szkoły ze wszystkich dzielnic Katowic.**

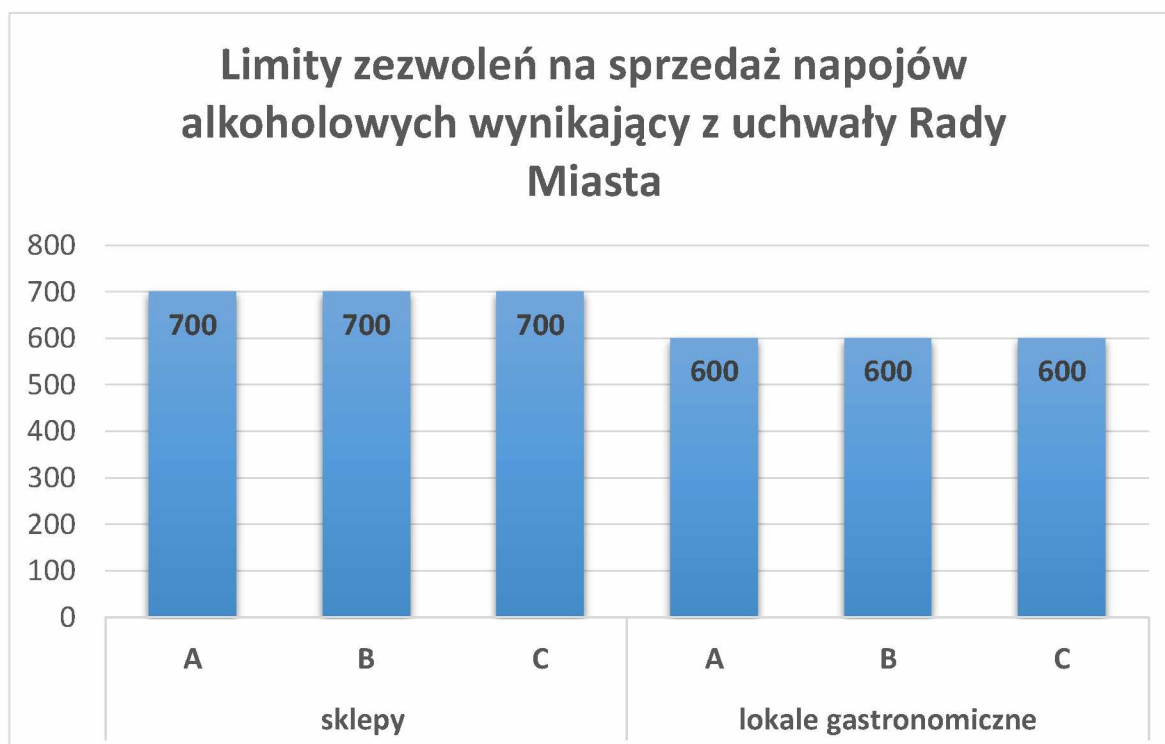
Natomiast **profilaktyka selektywna** realizowana głównie poprzez **świetlice specjalistyczne, kluby młodzieżowe oraz pracę podwórkową** skierowana jest w głównej mierze do **dzieci i młodzieży z dzielnic najbardziej zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.**

Profilaktyka selektywna adresowana do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienie problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane przez specjalistyczne placówki wsparcia dziennego wobec dzieci pochodzących z rodzin alkoholowych lub przejawiających inne rodzaje dysfunkcyjności. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu lub wychowującej się w rodzinie niewydolnej wychowawczo, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci.

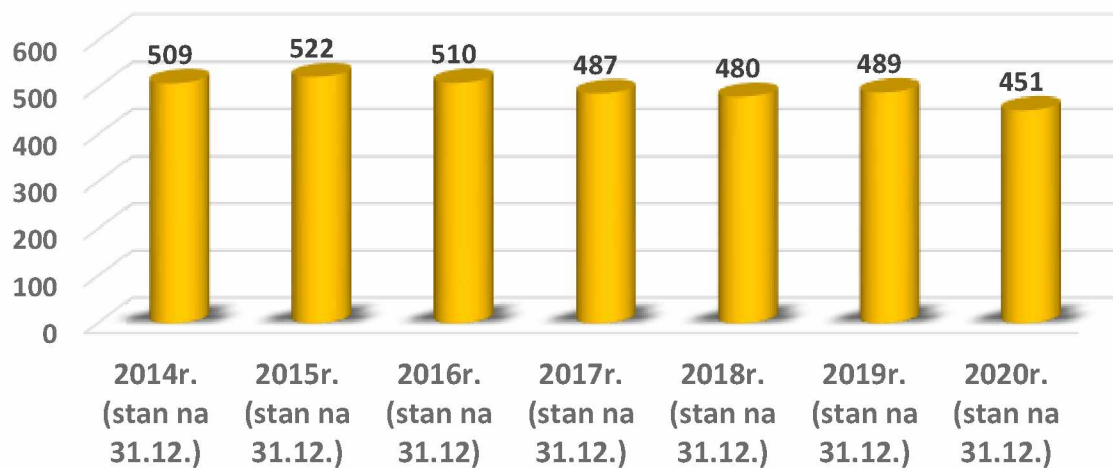
W 2022 roku następuje kontynuacja zapoczątkowanego w poprzednich latach przesunięcia środka ciężkości na powyżej opisane działania specjalistyczne. Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zapewniają systemową pomoc całej rodzinie. Realizują ją przy współpracy ze szkołami.

W celu zadbania o poprawę ładu i porządku publicznego konieczne jest dalsze prowadzenie i w miarę możliwości intensyfikowanie działań w zakresie kompetencji Policji i Straży Miejskiej. Bardzo istotne jest prowadzenie przez Komendę Miejską Policji regularnych i intensywnych kontroli kierowców pod kątem obecności alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w ich organizmach oraz działań związanych ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej.

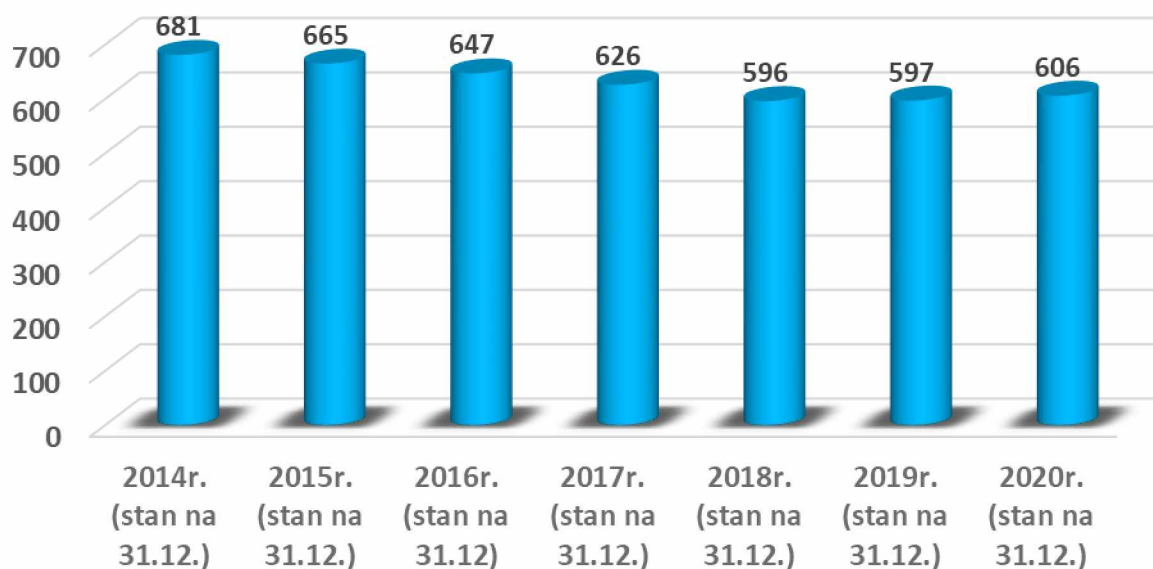
II. DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Liczba punktów sprzedaży - lokale gastronomiczne

Liczba punktów sprzedaży - sklepy

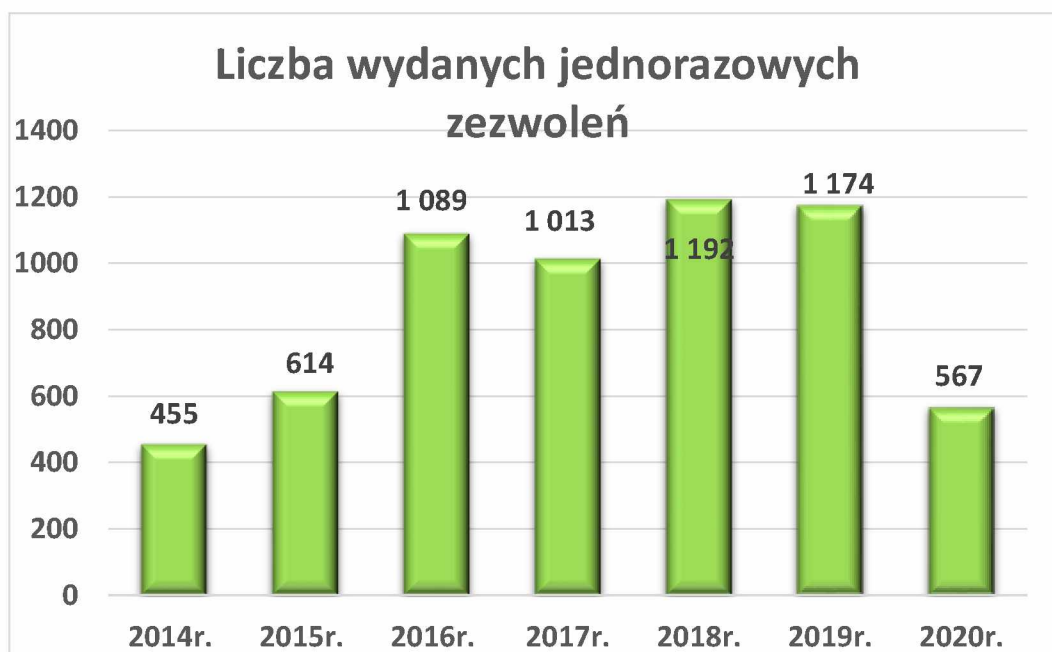

Powyższe wykresy prezentują całkowitą liczbę punktów sprzedaży, biorąc pod uwagę ostatni

dzień każdego kolejnego roku (z podziałem na lokale gastronomiczne i sklepy), w okresie ostatnich 7 lat. Liczba sklepów sprzedających alkohol na terenie Katowic w ostatnich 7 latach sukcesywnie malała: o 12,5% w roku 2019 w stosunku do roku 2014. Natomiast w 2020 roku w stosunku do 2019 roku nastąpił wzrost o 1,5%. Liczba lokali gastronomicznych w mieście Katowice wzrosła w stosunku do poprzedniego roku jedynie w 2015 roku, natomiast od 4 lat sukcesywnie malała: o 8% w roku 2018 w stosunku do roku 2015.

W 2019 roku nastąpił wzrost w stosunku do roku 2018 o 9 punktów tj. o 1,9%, a w 2020 roku w stosunku do 2019 roku spadek liczby lokali gastronomicznych podających napoje alkoholowe o 38 tj. o 7,8%.

W ramach limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są zezwolenia tzw. jednorazowe (maksymalnie na dwa dni handlu alkoholem), które dotyczą sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na imprezach typu festyny, targi, jarmarki. Dynamikę rozwoju tej formy handlu napojami alkoholowymi w Katowicach obrazuje poniższy wykres:

Znaczący i sukcesywny wzrost jednorazowych zezwoleń wydawanych w przeciągu ostatnich lat (zwłaszcza w 2016 roku w stosunku do 2015 roku) wynika w głównej mierze z otwarcia placu na Rynku, który stał się miejscem regularnych jarmarków, podczas których prowadzona jest sprzedaż napojów alkoholowych. W 2020 roku nastąpił gwałtowny spadek tych zezwoleń (o 51,7% w stosunku do 2019 roku) ze względu na przepisy sanitarno-epidemiologiczne wynikające z pandemii COVID-19.

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ważnych w latach

Liczba punktów sprzedaży w odniesieniu do liczby mieszkańców miasta Katowice

Rok	2015r. (stan na 31 grudnia)	2016r. (stan na 31 grudnia)	2017r. (stan na 31 grudnia)	2018r. (stan na 31 grudnia)	2019r. (stan na 31 grudnia)	2020r. (stan na 31 grudnia)
Liczba mieszkańców	289 148	286 679	281 950	278 736	276 499	272 531
Liczba punktów sprzedaży	1 177	1 157	1 113	1 076	1 086	1057
Liczba mieszkańców Katowic przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu	245,66	247,78	253,32	259,05	254,60	257,83

Wg sprawozdania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w Polsce w 2020 roku na jeden punkt sprzedaży alkoholu przypadło 315 osób, a w woj. śląskim: 301.

Ograniczanie sprzedaży napojów alkoholowych:

Zaleca się, aby **maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych** na terenie miasta Katowice przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosiła:

- 700 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo,

- 700 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 700 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu.

Zaleca się, aby maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Katowice przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosiła:

- 600 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
- 600 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- 600 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu.

Zaleca się, aby punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych były usytuowane w odległości co najmniej 50 metrów od szkół lub innych placówek oświatowo-wychowawczych oraz obiektów kultu religijnego. Odległość tę należy mierzyć najkrótszą drogą dojścia, wzdłuż ciągów komunikacyjnych, od wejścia do punktu sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych do czynnego wejścia do budynku chronionego.

Przeprowadzona w 2018 roku analiza dotycząca usytuowania punktów handlu napojami alkoholowymi oraz statystyk wykroczeń związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych w miejscach publicznych prowadzonych przez Policję i Straż Miejską pozwoliła zobrazować dynamikę wykroczeń w przestrzeni miasta oraz natężenia handlu alkoholem. Najwięcej wykroczeń dotyczących spożywania a także usiłowania spożywania alkoholu oraz interwencji skutkujących doprowadzeniem do Izby Wyrzęźwień stwierdzono w Śródmieściu.

W związku z tym Uchwałą Nr LVII/1174/18 Rady Miasta Katowice z dnia 28 czerwca 2018 roku wprowadzono zakaz sprzedaży w godzinach między 22⁰⁰ a 6⁰⁰ napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w Jednostce Pomocniczej nr 1 Śródmieście. Po wejściu w życie ww. uchwały Komenda Miejska Policji poinformowała, że dzielnicowi rejonów gdzie zaczął obowiązywać ten przepis uzyskali w rozmowach z mieszkańcami potwierdzenie, że zmniejszyła się uciążliwość związana z osobami spożywającymi alkohol w bramach i podwórzach. Analiza ilości zdarzeń związanych z zakłócaniem ładu i porządku publicznego oraz zakłócania spoczynku nocnego w obrębie konkretnych ulic stanowiących ściśle centrum miasta również potwierdziła zasadność podjęcia ww. uchwały.

W wyniku inicjatywy społeczności lokalnych i po przeprowadzeniu konsultacji społecznych dotyczących ograniczenia między godziną 22.00 a 6.00 sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie miasta Katowice, rozszerzono ten przepis o dwie kolejne dzielnice tj. Załęże i Szopienice-Burowiec (Uchwała Nr XXXI/636/21 Rady Miasta Katowice z dnia 4 lutego 2021r.).

Zaleca się utrzymanie ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych między godziną 22.00 a 6.00 we wszystkich punktach handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Jednostek Pomocniczych Śródmieście, Załęże oraz Szopienice-Burowiec z możliwością rozszerzenia tego ograniczenia na inne dzielnice. Ograniczenia te winny wynikać z inicjatywy społeczności lokalnej potwierdzonej wynikami konsultacji społecznych.

Niniejszy Program nie zakłada wprowadzenia odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów.

III. DZIAŁANIA MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W ramach realizacji zadań własnych gminy wynikających z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Prezydent Miasta Katowice powołał Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

I. **Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:**

1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, które w szczególności obejmują:
 - a) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniami,
 - b) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i/lub narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - c) wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
2. Opiniowanie :
 - a) projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, a także sprawozdań z realizacji tego programu,
 - b) ofert składanych w ramach otwartych konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych (udział co najmniej jednego członka Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach komisji konkursowej, o której mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2013r. o pożytku publicznym i o wolontariacie),
 - c) projektów uchwał Rady Miasta Katowice dotyczących m.in.:
 - ustalenia dla miasta Katowice maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży;
 - zasad usytuowania na terenie miasta Katowice miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
 - ograniczenia godzin sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie miasta Katowice,
 - d) wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta Katowice w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postanowienia.

3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, w tym:
 - a) udzielanie informacji o trybie kierowania na leczenie odwykowe,
 - b) informowanie o działalności instytucji, które mogą udzielić pomocy rodzinie z problemem alkoholowym, jak m.in. Sąd, Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, grupy AA, AL-ANON,
 - c) przyjmowanie podania o skierowanie na leczenie odwykowe osób zamieszkałych na terenie miasta Katowice i prowadzenie dalszych działań zmierzających do zobowiązania do leczenia odwykowego osoby uzależnione od alkoholu, w tym:
 - d) zbieranie dokumentacji potwierdzającej problemy alkoholowe,
 - e) prowadzenie rozmów motywujących osoby uzależnione do podjęcia leczenia odwykowego,
 - f) prowadzenie z rodzinami osób uzależnionych od alkoholu wywiadów i rozmów wspierających,
 - g) kierowanie na badania psychologiczno-psychiatryczne do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - h) kierowanie wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
 - i) współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatami Policji, Prokuraturą i Sądem.
4. Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zajmującego się organizowaniem, integrowaniem i koordynowaniem działań w tym obszarze problemów oraz w pracach 10 grup roboczych w siedzibach Terenowych Punktów Pomocy Społecznej nr 1-10 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.
5. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.
6. Prowadzenie wraz z Wydziałem Spraw Obywatelskich kontroli wiarygodności danych złożonych w oświadczeniu o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim.
7. Bieżąca współpraca z Wydziałem Polityki Społecznej.

II. Zasady funkcjonowania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Szczegółowe zasady działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym skład osobowy z podziałem na zespoły tematyczne, określa stosowne zarządzenie Prezydenta Miasta Katowice.
2. Przewodniczącemu, Wiceprzewodniczącemu oraz członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w każdym posiedzeniu Zespołu Inicjująco-Opiniującego, Zespołu ds. Leczenia Odwykowego, Zespołu Kontrolnego oraz Zespołu ds. kontroli wiarygodności danych

złożonych w oświadczeniu o wartości sprzedaży napojów alkoholowych w roku poprzednim, w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw.

3. Udział Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego lub członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy odbywa się w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

IV. PODMIOTY ZAJMUJĄCE SIĘ PROFILAKTYKĄ I ROZWIĄZYWANIEM PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIEM NARKOMANII

Oprócz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizatorami programu są również następujące podmioty:

1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, przedszkola, szkoły, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, które prowadzą profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną dla dzieci i młodzieży.
2. Zakłady leczenia odwykowego:
 - Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy ul. Korczaka 2 działająca w ramach Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr Krzysztofa Czumy
 - Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy ul. Korczaka 2 działający w ramach Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr Krzysztofa Czumy
 - Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy ul. Korczaka 27 działający w ramach Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr Krzysztofa Czumy
 - Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia NZOZ „Altermid” przy ul. Podgórnej 4
 - NZOZ Ośrodek Promocji Zdrowia Trzeźwości i Rozwoju Osobistego „AZTIRO” przy ul. Rolnej 7

Wszystkie wyżej wymienione placówki finansowane są w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Współpraca w ramach niniejszego programu polega na kierowaniu do nich, przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, osób wobec których prowadzone jest postępowanie o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:
 - placówki wsparcia dziennego w formie świetlic specjalistycznych i specjalistycznych klubów młodzieżowych,
 - Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi - podejmuje działania w zakresie pomocy osobom zaburzonym psychicznie z problemem uzależnienia i ich rodzinom,
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - udziela rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności

- ochrony przed przemocą w rodzinie, podejmuje działania interwencyjne na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia, zwiększa dostępność w zakresie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii podejmuje działania w zakresie uzależnień, związane z poradnictwem i profilaktyką dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym poprzez wsparcie asystenta rodziny,
 - pracownicy socjalni MOPS zajmujący się osobami z problemem alkoholowym pozostają w stałym kontakcie z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z którą ustalają tryb postępowania wobec podopiecznych, z wykorzystaniem konsultantów ds. uzależnień MOPS, co ma szczególne zastosowanie w przypadku osób niepełnosprawnych .
4. Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu działający w ramach Miejskiej Izby Wyrzeźwien i Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu: zwiększa dostępność pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz pomocy psychologicznej i prawnej dla członków rodzin osób uzależnionych.
 5. Komenda Miejska Policji - pełni w szczególności funkcję ochrony przed przemocą w rodzinie oraz egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
 6. Sąd Rejonowy - Wydziały Rodzinne i Nieletnich orzekają o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
 7. Straż Miejska - kontroluje prawidłowość funkcjonowania placówek detalicznych i gastronomicznych handlujących alkoholem, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz prowadzi działania z zakresu prewencji szkolnej.
 8. Organizacje pozarządowe oraz podmioty wpisane do ewidencji działalności gospodarczej – realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
 9. Zespół Interdyscyplinarny, w skład, którego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, które realizują działania określone w programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

V. CELE I ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Cel główny programu: ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z picia napojów alkoholowych i zażywania innych środków psychoaktywnych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin			
	<i>Zadania szczegółowe</i>	<i>Mierniki osiągnięcia celu</i>	<i>Realizatorzy zadań oraz partnerzy</i>
A	prowadzenie działalności Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu działającego w ramach Miejskiej Izby Wyrzeźwień i Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu	- liczba udzielonych porad, konsultacji i rozmów motywujących do leczenia	Miejska Izba Wyrzeźwień i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu
B	prowadzenie w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, które podejmuje działania w zakresie uzależnień, związane z poradnictwem i profilaktyką dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym poprzez wsparcie asystenta rodziny	- liczba rodzin objętych pomocą - liczba konsultacji dla rodzin	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii
C	zwiększenie dostępności leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla mieszkańców Katowic, ze szczególnym uwzględnieniem specjalistycznych programów dla dzieci i młodzieży oraz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	- liczba osób objętych pomocą - ilość udzielonej pomocy (wyrażonej w godzinach lub osobodniach)	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: specjalistyczne placówki lecznicze</i>
D	organizowanie grup terapeutycznych oraz wspomaganie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin	- liczba spotkań grup terapeutycznych - liczba osób biorących udział	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: specjalistyczne placówki lecznicze, organizacje pozarządowe, indywidualni specjaliści prowadzący działalność gospodarczą</i>
E	dofinansowanie obozów terapeutycznych dla rodzin	- liczba osób biorących udział	Wydział Polityki Społecznej

	z problemem alkoholowym i narkotykowym	w obozach	<i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i>
F	wspieranie działalności punktów informacyjno-konsultacyjnych z zakresu problemów alkoholowych oraz stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych	- liczba udzielonych usług	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i>
G	prowadzenie działań wobec osób uzależnionych od alkoholu w ramach procedury zobowiązania do leczenia odwykowego	- liczba rozpatrzonych wniosków przez MKRPA - liczba spotkań z osobami, zapraszany przez Komisję - liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do Sądu	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych–Zespół ds. Leczenia Odwykowego <i>Partnerzy: MOPS, Policja, MIW i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu, Sąd Rejonowy</i>
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie			
	<i>Zadania szczegółowe</i>	<i>Mierniki osiągnięcia celu</i>	<i>Realizatorzy zadań oraz partnerzy</i>
A	organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą	- liczba Zespołów Interdyscyplinarnych - liczba Grup Roboczych	MOPS – Ośrodek Interwencji Kryzysowej <i>Partnerzy: Policja, Sąd, Prokuratura, Policja, Urząd Miasta, Izba Pielęgniarska</i>
B	prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	- liczba osób korzystających z pomocy - rodzaj udzielonej pomocy i liczba poszczególnych form pomocy - liczba pracowników socjalnych biorących udział w szkoleniach z zakresu uzależnień - liczba konsultacji dla pracowników socjalnych z zakresu uzależnień	MOPS
C	prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie przez organizacje pozarządowe	- liczba osób korzystających z pomocy - rodzaj udzielonej pomocy i liczba	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i>

		poszczególnych form pomocy	
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.			
	Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy zadań oraz partnerzy
A	prowadzenie <u>placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</u> w szczególności w formie opiekuńczej i specjalistycznej, w tym: kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych oraz grup profilaktycznych dla młodzieży oraz zlecenie ich prowadzenia organizacjom pozarządowym	- liczba placówek - liczba dzieci objętych pomocą	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i> MOPS
B	realizacja <u>środowiskowych programów profilaktycznych</u>, prowadzonych przez szkoły wg następujących założeń merytorycznych : - realizacja w formie zajęć pozalekcyjnych o charakterze socjoterapeutycznym, kształtujących postawy i zachowania prospołeczne, prezentujące twórcze i inspirujące sposoby spędzania wolnego czasu - realizacja przez współpracujące ze sobą instytucje np. szkoły, terenowe punkty pomocy społecznej, uczniowskie kluby sportowe, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, - koordynacja merytoryczna przez osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły, w której realizowany jest program; wskazane jest, aby koordynator merytoryczny posiadał kwalifikacje dotyczące pracy psychoprofilaktycznej z dziećmi	- liczba programów - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach - liczba godzin zrealizowanych zajęć	Szkoły, Wydział Edukacji i Sportu Wydział Polityki Społecznej,

C	prorowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowanych poprzez <u>uczniowskie kluby sportowe</u> i uwzględniających następujące elementy: - włączanie w zajęcia sportowe zwłaszcza dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji np. materialnej, rodzinnej, wychowawczej, - podjęcie współpracy ze szkołami w realizacji zadań wynikających z programów wychowawczych i programów profilaktyki szkolnej, - realizacji treści profilaktycznych	- liczba programów - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	Wydział Edukacji i Sportu <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe (uczniowskie kluby sportowe)</i>
D	prorowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez PARPA i KBPN oraz opartych na sprawdzonych strategiach profilaktycznych, mających interaktywny charakter oraz zawierających szczegółowe scenariusze zajęć i ewaluację potwierdzającą skuteczność programu	- liczba programów - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe i specjaliści w zakresie profilaktyki prowadzący działalność gospodarczą</i>
E	wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość	- liczba odbiorców	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i>
F	udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom i młodzieży oraz rodzicom, wychowawcom i nauczycielom w celu poprawy zdrowia psychicznego (w tym zapobieganie uzależnieniom) dzieci i młodzieży,	- liczba osób którym udzielono pomocy, liczba udzielonych porad	Wydział Polityki Społecznej <i>Partnerzy: organizacje pozarządowe</i> MOPS Specjalistyczna Poradnia Rodzinna
4. Nadzór nad placówkami handlującymi napojami alkoholowymi w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości			
	Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy zadań oraz partnerzy
	Prowadzenie regularnych kontroli w placówkach handlujących napojami alkoholowymi w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	- liczba przeprowadzonych kontroli - liczba udzielonych mandatów przez Straż Miejską	Miejska Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych – Zespół Kontrolny <i>Partnerzy: Straż Miejską, Wydział Spraw Obywatelskich</i>

VI. ZASADY FINANSOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są dochody z opłat za korzystanie z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z części opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

Środki zaplanowane w budżecie Miasta na 2022 rok na realizację niniejszego Programu wynoszą 10.317.275 zł

1. Dysponenci środków finansowych

D y s p o n e n c i	Środki finansowane w wysokości:
Wydział Polityki Społecznej	5.337.620 zł
Wydział Edukacji i Sportu	900.000 zł
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	2.934.684 zł
Miejska Izba Wyrzeźwień i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Katowicach	650.912 zł
Szkoły i placówki oświatowe	446.675 zł
Specjalistyczna Poradnia Rodzinna	47.384 zł
Suma	10.317.275 zł

2. Program zostanie podany do wiadomości publicznej i będzie podstawą do składania ofert na realizację zadań w nim zamieszczonych. Wytyczne do realizacji zadań wynikających z programu zawiera przewodnik pn. „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”, opracowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Koordynację realizacji Programu prowadzi Prezydent Miasta Katowice poprzez Pełnomocnika Prezydenta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień, w ramach Wydziału Polityki Społecznej.

4. Prezydenta Miasta Katowice przedkłada sprawozdanie roczne z realizacji Programu w terminie do dnia 31 marca 2023r.